■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

شنبه ۷ تیر ۱۴۰۴ | ۲ محرم ۱۴۴۷
۱۶ صفحه روزنامه
سال بیست‌وششم | شماره ۷۰۷۸
Sutrurday | June 28 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

خیال‌پردازی اسرائیل و ربع پهلوی

دلیلی وجود دارد که رضا پهلوی با نتانیاهو صمیمی شده و همه این را می‌دانند

یادداشت منتشرشده در Responsible Statecraft نوشته فاضل ابراهیم به بررسی حمایت برخی محافل اسرائیلی از رضا پهلوی پرداخته است. این یادداشت استدلال می‌کند که رسیدن رضا پهلوی به قدرت نه‌تنها غیرواقع‌بینانه است بلکه باتوجه به تاریخچه مداخلات خارجی در ایران و واقعیت‌های سیاسی - اجتماعی کنونی، شبیه به یک توهم است. خاورمیانه، منطقه‌ای است که تاریخ در آن به‌ندرت دقیقا تکرار می‌شود اما اغلب به شیوه‌هایی تراژیک و پوچ شکل‌بندی می‌شود. این موضوع در هیچ کجا به اندازه کمپین فعلی اسرائیل علیه ایران آشکار نیست. کمپینی که در پس اهداف اعلام‌شده برای از بین بردن قابلیت‌های هسته‌ای و دفاعی ایران، خیال‌پردازی‌های عمیق‌تر و عجیب‌تری را در خود جای داده است: امید به این‌که سرنگونی حکومت بتواند یک دولت دوست تحت رهبری رضا پهلوی را روی کار آورد. آنقدر پوچ که شاید حتی راه را برای بازگشت سلطنت هموار کند! این سیاستی نیست که رسما در اورشلیم یا واشنگتن اعلام شده باشد اما در پس‌زمینه اقدامات اسرائیل و درخواست‌های آشکار آن از ایرانیان برای «ایستادگی» در برابر نظام جمهوری اسلامی، وجود دارد. دو سال پیش رضا پهلوی در سرزمین‌های اشغالی مهمان بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر و اسحاق هرتزوگ، رئیس‌جمهور رژیم صهیونی بود. در طول این سفر که با دقت هم طراحی شده بود، او پای دیوار ندبه حضور یافت در حالی که از رفتن به مسجدالاقصی اجتناب کرد و هیچ تلاشی برای ملاقات با رهبران فلسطینی نکرد. تحلیلی از مرکز امنیت و امور خارجه اورشلیم، وجود دارد که این سفر را پیامی مبنی بر به رسمیت شناختن رضا پهلوی توسط اسرائیل به عنوان «رهبر اصلی اپوزیسیون ایران» می‌داند!

چهره‌هایی مانند گیلاگ املیل، وزیر سابق اطلاعات در اسرائیل، آشکارا خواستار تغییر نظام ایران شده‌اند و سال گذشته حتی اعلام کردند که «پنجره‌ای برای سرنگونی حکومت ایران باز شده است.» از طنز ماجرا اما نمی‌توان به‌سادگی عبور کرد. چراکه می‌دانیم این مداخله خارجی بود که زمینه را برای دشمنی فعلی فراهم کرد. در سال ۱۹۵۳، (مرداد ۱۳۳۲) کودتایی از سوی سیا و ام‌آی۶، محمد مصدق را سرنگون کرد. در حالی که این توطئه به‌بهانه ملی کردن شرکت نفت ایران و انگلیس که تحت کنترل بریتانیا بود، کلید خورد، آمریکا از روی ترس و وحشت جنگ سرد به این جریان پیوست. این کودتا شاه را دوباره به قدرت رساند که حکومت استبدادی و وابستگی‌اش به غرب ترکیبی قوی از احساسات ضدامپریالیستی و شور مذهبی را به‌وجود آورده بود. انقلاب اسلامی ۱۹۷۹، به شیوه خود، واکنشی با تأخیر به همان کودتای ۱۹۵۳ بود. اکنون، به نظر می‌رسد اسرائیل و آمریکا معتقدند که یک مداخله جدید با حمایت خارجی می‌تواند به آنها کمک کند. از ۱۲ ژوئن، عملیات نظامی اسرائیل فراتر از هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای رفته است. حملاتی به مؤسسات دولتی و مقر تلویزیون دولتی انجام شده است. اسرائیل در نمادین‌ترین حمله خود تاکنون، زندان اوین را نیز هدف قرار داده است.

مقامات اسرائیلی می‌گویند که مردم ایران رهبران خود را انتخاب خواهند کرد. با این حال، میزان استقبال عمومی آنها از رضا پهلوی، داستان متفاوتی را روایت می‌کند.

رضا پهلوی دهه‌ها صرف ایجاد تصویری از خود به عنوان یک دولتمرد دموکراتیک کرده است. او در سفر خود به تل‌آویو در سال ۲۰۲۳، منطق اصلی حملات فعلی اسرائیل علیه ایران را بیان کرد، مذاکرات هسته‌ای را «اتلاف وقت» خواند و اصرار داشت که «سریع‌ترین راه برای از بین بردن همه تهدیدها» سرمایه‌گذاری روی جایگزینی برای خود نظام است!

علاوه بر این، او آینده‌ای را تصور می‌کند که ریشه در چیزی دارد که او «توافقنامه‌های کوروش» می‌نامد، احیای «دوستی باستانی» بین مردم ایران و یهود حتی با اقداماتی شخصی مانند ازدواج اخیر دخترش با یک تاجر یهودی-آمریکایی!

اما این دیدگاه، هرچقدر هم که در واشنگتن و اورشلیم قانع‌کننده باشد، کاملا از واقعیت‌های جامعه ایران جداست. دیدارهای پرسروصدای او با رهبران خارجی به‌ویژه در سرزمین‌های اشغالی و درخواست‌هایی برای حمایت غرب تلقی می‌شود، نه به عنوان تدبیری برای دموکراسی آینده بلکه به عنوان تلاش‌هایی برای جلب حمایت خارجی برای بازگشت خودش به قدرت.

نام پهلوی برای بسیاری با خاطرات شکنجه‌گاه‌های ساواک، فساد گسترده و وابستگی به قدرت‌های خارجی برای بقا، به‌یاد آورده می‌شود. سلطنتی که اسرائیل به احیای آن اشاره می‌کند، نه‌تنها در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۷) سرنگون شد بلکه توسط ائتلاف قدرتمندی از اسلام‌گرایان، چپ‌گرایان و ملی‌گرایان که علیه سرکوب شاه متحد شده بودند، به طور فعال رد شد. این میراث طرد مردمی، امروزه به شدت محبوبیت رضا پهلوی را کاهش می‌دهد.

برخلاف مقالات منتشر شده در رسانه‌های اسرائیلی، باید بدانیم پهلوی از حمایت در داخل کشور برخوردار نیست، چراکه اقدامات او را «فرصت‌طلبانه» و «جدا از مردم ایران» می‌دانند. برای اسرائیل تصور نتیجه‌ای متفاوت در ایران، نادیده گرفتن تلخ‌ترین حقایق منطقه است. آنها در دو دهه گذشته درس تلخی آموخته‌اند که تغییر رژیم تحمیلی خارجی، متحدان مطیع به‌بار نمی‌آورد، بلکه خلأهایی را پر می‌کند که توسط افراط‌گرایان، جنگ‌های نیابتی و فجایع انسانی پر می‌شوند. امید اسرائیل به این‌که حملات هوایی و ترورها «شرایط را برای» تغییر حکومت در ایران فراهم می‌کند، نه‌تنها غیرتاریخی و متوهمانه بلکه خطرناک نیز هست. حتی در میان اپوزیسیون ایران، تردید عمیقی در مورد مداخله خارجی وجود دارد. همان‌طور که فعالان سیاسی بیرون از ایران به رسانه‌های غربی گفته‌اند، آنها یک «دولت ساختگی» یا یک رژیم جدید تحمیل‌شده توسط بیگانگان را نمی‌خواهند. علاوه‌بر این، این خیال که حکومت جانشین در تهران ذاتا با اسرائیل رابطه‌ای دوستانه خواهد داشت، سوءظن عمیقی را که در طول دهه‌ها درگیری، تبلیغات و خصومت ریشه دوانده و اکنون با مداخله آشکار خارجی تقویت می‌شود، نادیده می‌گیرد. کارزار اسرائیل نمی‌تواند یک دوست سابق را از خاکستر بیرون بکشد، به‌ویژه با حمایت از جانشینی یک سلسله سقوط کرده که ایرانیان مدت‌هاست آن را دفن کرده‌اند.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۸	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۵
غروب آفتاب: ۱۹:۲۴	اذان صبح فردا: ۰۳:۰۵
اذان مغرب: ۱۹:۴۵	طلوع خورشید فردا: ۰۴:۵۱

امروز در تاریخ

■ بمب‌گذاری در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی و شهادت آیت‌الله بهشتی و یارانش/ ۱۳۶۰

حکمت

امام کاظم (ع): هم‌نشینی با اهل دین شرف دنیا و آخرت است./ تحف‌العقول

واحه

به تو حاصلی ندارد غم روزگار گفتن
که شبی نخفته باشی به درازنای سالی/ سعدی

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم (ص):
پُرارج‌ترین مردم، کسی است که آنچه را به او مربوط نیست، رها کند./ نهج‌الفصاحه

مشق عشق

■ وصیت‌نامه شهید محمدعلی خودسیانی
برادران به مظلوم کمک کنید و نگذارید کسی مظلوم واقع شود. هرکجا ظلمی روا شود به کمک مظلوم بشتابید.

نکته روز

مرگ دانشمندان برای نجات بیماران

از قارچ مرگباری که جان ۱۰ دانشمند را گرفته، اکنون دارویی قوی برای نابودی سرطان تولید شده است. پژوهشگران موفق به استخراج دسته‌ای جدید از مولکول‌ها از قارچ مرگبار «Aspergillus flavus» شده‌اند. آنها با استفاده از این قارچ کشنده به ترکیبی قدرتمند برای مبارزه با سرطان دست یافته‌اند. به نقل از آی‌ای، اهمیت این کشف زمانی دوچندان می‌شود که بدانیم این قارچ سمی که در محصولات کشاورزی یافت می‌شود، پیشتر با مرگ‌های مرموز در حفاری‌های باستان‌شناسی مرتبط بوده است. برای مثال، در سال ۱۹۲۲، پس از گشوده شدن مقبره توت‌عنخ‌آمون (یکی از فراعنه مصر)، مرگ‌های عجیب و غیرقابل توضیحی رخ داد که شایعاتی درباره «نفرین فرعون» را به‌وجود آورد، اما بعدها این فرضیه مطرح شد که شاید یک قارچ عامل این مرگ‌ها بوده است. در دهه ۱۹۷۰ نیز در لهستان، حادثه‌ای مشابه رخ داد. ۱۰ دانشمند ظرف چند هفته پس از ورود به مقبره «کازیمیر چهارم» جان خود را از دست دادند. عامل این مرگ‌ها هم همان قارچ مرگبار تشخیص داده شد، قارچی که به سمی بودن شدید معروف است.

اسپورهای زرد این قارچ، حتی پس از هزاران سال می‌تواند عفونت‌های شدید ریوی ایجاد کند، به‌ویژه برای کسانی که سیستم ایمنی ضعیفی دارند. اکنون همین میکروب کشنده، به منبعی غیرمنتظره برای کشف داروی ضدسرطان تبدیل شده است. گروهی از پژوهشگران به رهبری پروفسور شری گائو، موفق به استخراج دسته‌ای جدید از مولکول‌ها از این قارچ شده‌اند.

کشف دارو از قارچ‌ها چیز تازه‌ای نیست. قارچ‌ها مدت‌هاست منبعی ارزشمند برای تولید ترکیبات دارویی بوده‌اند. مشهورترین نمونه آن، پنی‌سیلین است که در سال ۱۹۲۸ از قارچ به‌دست آمد و انقلابی در درمان عفونت‌های باکتریایی ایجاد کرد. گائو می‌گوید: طبیعت، داروخانه‌ای شگفت‌انگیز به ما داده است. این وظیفه ماست که رازهای آن را کشف کنیم.

پیشخوان

درد، انتخابی نیست

درباره «فلسفه درد»؛ کنکاشی در شدیدترین و پیچیده‌ترین احساسات ما

نویسنده: آرنه یوهان وتلسن
مترجم: محمود کریمی
نشر: نو
سال انتشار: ۱۴۰۳

کتاب فلسفه درد اثر یوهان وتلسن، فیلسوف نروژی، تلاشی است برای درک و فهم پدیده جهانشمول و در عین حال عمیقا شخصی درد. وتلسن با نگاهی چندوجهی و با بهره‌گیری از آرای فلاسفه، جامعه‌شناسان، روانشناسان و متخصصان علوم پزشکی، به کندوکاو در ماهیت، ابعاد مختلف و تأثیرات درد بر زندگی فردی و اجتماعی انسان می‌پردازد. او نه‌تنها به درد جسمانی بلکه به اشکال مختلف درد روانی، اجتماعی و وجودی نیز توجه می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه این تجربه بنیادین، ساختار ادراک ما از خود، دیگران و جهان پیرامون‌مان را شکل می‌دهد. وتلسن درد را نه صرفا یک حس ناخوشایند بلکه به عنوان یک کنشگر در زندگی انسان معرفی می‌کند که می‌تواند رفتارها، افکار و روابط ما را تحت‌تأثیر قرار دهد. وتلسن با استفاده از مثال‌های متعدد از زندگی افراد و همچنین ارجاع به آثار ادبی و فلسفی، نشان می‌دهد که درد چگونه می‌تواند فرد را منزوی، خشمگین، افسرده یا در مقابل، مقاوم‌تر، همدل‌تر و قدردان‌تر سازد. انگیزه‌های درد در این رویکرد، بقا، هشدار و همچنین ایجاد تغییر در نگرش و زندگی فرد تلقی می‌شود. تحلیل کتاب فلسفه درد بررسی آشکارکننده‌ای است که به عمق بسیاری از شدیدترین و پیچیده‌ترین احساسات ما هم نفوذ می‌کند.

درجهت عکس

عقد علم

«علم بندان» یکی از آیین‌های سنتی خراسان‌جنوبی است که همزمان با شروع ماه محرم برگزار می‌شود و در بیرجند بیش از یک قرن قدمت دارد. آیین علم بندان در غروب آخرین روز ماه ذی‌الحجه برگزار می‌شود و برای اجرای هرچه باشکوه‌تر این آیین، سادات و بزرگان مقابل مسجد گرد هم می‌آیند و برتر چوبی به ارتفاع سه تا پنج متر پارچه‌های سیاه و سبز آویزی می‌کنند.

عکس: محسن نوفرستی/ ایرنا

دانش

پهپادی به اندازه پشه

■ چین از یک پهپاد هم‌اندازه پشه رونمایی کرده که به‌ویژه برای عملیات‌های شناسایی و ماموریت‌های ویژه در میدان نبرد مناسب است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

سیلویی که آوار شد

■ فیلمی که توسط یکی از شهروندان عراقی ثبت شده، لحظه ریزش یکی از مخازن گندم فلزی در مجتمع سیلوی الشطره را نشان می‌دهد.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

کنسرت برای حیوانات

■ در پناهگاه‌های حیوانات، موسیقی به ابزاری نوآورانه برای کاهش استرس سگ‌ها و گربه‌های بی‌سرپناه تبدیل شده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حیات‌وحش

پایان تراژیک بچه‌شیر

■ در صحنه‌ای تلخ از حیات وحش، یک توله‌شیر پنج‌ماهه که شجاعانه از مقابل پنج تمساح جان سالم به‌در برده بود، سرانجام طعمه شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

یک فاشیست در کاخ سفید

وقتی هگست، ناخواسته حقیقت تاریکی را درباره ترامپ فاش کرد

یادداشت تازه منتشرشده در نیو ریپابلیک به بررسی رفتار و اظهارات پیت هگست، وزیر دفاع ترامپ در جلسه استماع کنگره و ارتباط آن با ایدئولوژی و سیاست‌های جنبش ماگا پرداخته است. این یادداشت به تحلیل عمیق‌تر پیامدهای سخنان هگست و ارتباط آن با تهدیدات اقتدارگرایانه بالقوه در دولت ترامپ پرداخته است.

وفادار به ترامپ، علیه مردم

نویسنده یادداشت با مویرا دونگان، ستون‌نویس گاردین و نویسنده مقاله‌ای درباره رژه نظامی ترتیب داده‌شده توسط ترامپ، مصاحبه کرده است. دونگان معتقد است که رفتار هگست در این جلسه نشان‌دهنده نمایش وفاداری به شخص ترامپ است، نه پاسخگویی به مردم یا حقیقت.

هگست در این جلسه به‌گونه‌ای عمل کرد که انگار مخاطب اصلی او دونالد ترامپ است، نه کنگره یا مردم آمریکا. این رفتار نشان‌دهنده الگویی در میان منصوبان ترامپ است که در آن وفاداری به رئیس جمهور بر شایستگی و پاسخگویی ارجحیت دارد. دونگان همچنین به اهمیت «نمایش اقتدارگرایی» در پروژه ماگای ترامپ اشاره می‌کند. به گفته او، نمایش‌هایی مانند رژه نظامی (که ظاهرا به مناسبت سالگرد ۲۵۰ سالگی ارتش برگزار شد اما در واقع با تولد ترامپ همزمان بود) بخشی از تلاش برای نشان دادن قدرت و تسلط است.

نمایش اقتدارگرایی؛ رژه شاد!

یادداشت به رژه نظامی ترتیب داده‌شده توسط ترامپ هم اشاره می‌کند که به گفته مایکل وولف، زندگینامه‌نویس ترامپ، رئیس جمهور از آن ناراضی بود؛ زیرا سربازان به جای ظاهر «تهدیدآمیز»، شاد و دوستانه به نظر می‌رسیدند.

این رژه که ظاهرا برای جشن سالگرد ارتش برگزار شده بود، درواقع بهانه‌ای برای بزرگداشت تولد ترامپ بود و هزینه‌ای بالغ بر ۴۵ میلیون دلار داشت. این نمایش‌های پرزرق‌وبرق بخشی از استراتژی ماگا برای نمایش قدرت و ایجاد فضای اقتدارگرایانه است که در آن سربازان و ارتش به‌عنوان ابزاری برای تقویت تصویر شخصی ترامپ استفاده می‌شوند.

هگست؛ یک متجاوز رسوا

یادداشت همچنین به‌طور غیرمستقیم به جنجال‌های دیگر هگست، مانند رسوایی «سیگنال‌گیت» اشاره می‌کند، که در آن هگست جزئیات حساس عملیات نظامی علیه حوثی‌های یمن را در چت‌های ناامن سیگنال به اشتراک گذاشت. این موضوع نشان‌دهنده بی‌کفایتی او در مدیریت اطلاعات حساس است. همچنین به اتهامات مربوط به رفتارهای غیراخلاقی هگست، از جمله گزارش پلیس در سال ۲۰۱۷ درباره اتهام تجاوز جنسی، اشاره شده که او با پرداخت پول و امضای توافق‌نامه عدم افشا (NDA) آن را حل‌وفصل کرد.

